

LETO—YEAR XX.

Cena lista
\$5.00

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Chicago, Ill., petek, 1. aprila (April 1), 1927.

Subscription
\$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 77

OSEMURNIK ZA DELAVKE V ILLINOISU

Gospodarji niso imeli sreče s svojim orodjem pred zbornim odsekom. — Zaman je bilo njih prizadevanje.

Chicago, Ill. — Parlamentar- ni zakulisniki in mešetarji, ki zastopajo interese podjetnikov, so imeli veliko smolo, ko so s svojimi "delavskimi zastopniki" nastopili pred zbornim odse- kom, ki je vodil zaslišanje o osemurnem delavniku za delav- ke. Posledica tega nerodnega nastopa parlamentarnih zaku- lisnikov in mešetarjev je bila ta, da je odsek sklenil s 17 glasovi proti 5, priporočiti predlogo le- gislatureni zbornici.

Illinojska državna delavska federacija izdaja svoj tedenski buletin, v katerem opisuje v de- tajlih dogodke, ki se je odigral pred odsekom.

Dne 23. marca je bil dan za nasprotnike predloge. Pred od- sekem je nastopila gdna. Helen Wisowaty, članica organizacije električarjev v Chicagu, ki je povzročila veliko iznenadenje za podjetnike.

Pred njo je bila zaslišana ne- ka gdna. Wilberna Ayers, ki je trdila, da zastopa delavke, ki so zaposlene pri Automatic El- ectric kompaniji v Chicagu. Iz- javila je, da so delavke v tem podjetju nasprotnice osemurnemu delavniku za delavke. Tovarnar- ji, trgovci in drugi podjetniki so se zadovoljno mizali, dokler je govorila. Njih obrazi so po- stali dolgi in kiali, ko je takoj za njo nastopila gdna Wisow- aty in je izjavila, da dela v tovarni Automatic Electric kompanije. Povedala je, da je prišla pred odsek kot zastopnica delav v podjetju in je pokazala petico, na kateri je bilo več ko sto podpisov. Pravo razoča- ranje za podjetnike, tovarnarje in trgovce je še prišlo, ko je iz- javila, da so delavke za osem- urni delavnik, in da podpisi na peticiji pomenijo, da delavke že- le, da legislatura sprejme pred- logo.

Tovarnarji, podjetniki in tr- govci so se pričeli pri teh besed- nih spogledavati drug drugega, kajti razumeli so, koliko je za- nje ura odbila.

Anglija preiskuje jugo- slovansko mejo

Dunaj, 31. marca. — Iz Bel- grade poročajo, da je angleški svetnik Sterling, ki je bil dalj- čas v Albaniji, kjer je pomar- al Italijanom reorganizirati alban- sko žandarmerijo, dobil navodila iz Londona, naj te dni pre- iska severno albansko mejo in se prepriča, kaj je resnice na ob- ozemlju Italije, da Jugoslavija ne- izkorišča čete na svoji meji. Sterling je že odpotoval na mejo.

DELAVCI V SCRANTONU ZA- HTEVAJO VIŠJE MEZDE.

V meznem gibanju so stavbin- ski delavci in cestnoželzniški uslužbenci.

Scranton, Pa. — T u k a j n j i stavbin- ski delavci in cestno- želzniški uslužbenci zahtevajo po- višanje mezd. Tesarski delav- ci zahtevajo en dolar dnevne me- zedine, tako da bodo preje- li po deset dolarjev mezd na teden. Zidarji zahtevajo trinajst dolarjev dnevne mezd. Stara me- zda je dvanajst dolarjev na teden. Električarji zahtevajo dva dolara na dan povznanja. Cest- noželzniški uslužbenci se po- ga- nje glede nove pogodbe in za- pajo, da se jim meza poviša od 10 do 28 centov na uro.

150,000 rudarjev je danes izprtih

Delo v rovih mehkega premoga v Illinoisu, Indiani, Ohio, zapadni Penni in v drugih krajih je suspendirano, ker bi magnetje premoga radi prisilili rudarje na znižanje mezd. Rudarski odborniki poročajo, da rudarji ostanejo na delu v tridesetih premogovnikih v Illinoisu in Iowi.

Chicago. — Okrog 150,000 ru- darjev v centralnih distriktih mehkega premoga je danes iz- prtih. Prvi april je sicer rudar- ski praznik povsod, kjer so uni- je priznane, kajti na ta dan so rudarji izvojevali osemurnik. ali letos znači današnji dan za- četek dolgega "praznika". Ru- darji so v večini prenehali z delom, ker so morali. Lastniki so zaprli rove, da s tem prisili- jo rudarje na sprejetje znižane mezd.

Tupatam so rudarji ostali na delu, oziroma pojdejo jutri na- zaj v rove. To so kraji, kjer so se lastniki premoga podali in podpisali novo pogodbo na pod-

Podsutbe nad premo- govnikom v Scrantonu.

Premogovniški podjetnik areti- ran. — Njegova odgovornost se bo doglala na sodiščih.

Scranton, Pa. — Vprašanje, ako bogat premogovniški podjetnik lahko nadaljuje s podiranjem cest v South Scrantonu in spravl- ja v nevarnost življenja mest- nih prebivalcev, se preiskusi na okrajnih sodiščih okraja Laka- wanna. Robert Barron, pred- sednik Barron Coal kompanije, je bil aretiran in obtožnica mu očita, da je kršil Kohlerjev zakon proti podsutbam zemeljske površine.

Zene rudarjev žive v strahu, ko so se deli ceste pogrezali drug za drugim nad hodniki pre- mogovnika Barron Coal kompa- nije. Ta hodnik Barronovega premogovnika se ne nahaja pre- več globoko v zemlji. Hiše so se pričele nagibati in viseti na stran, kakor da se hočejo vsak trenutek prekucniti. Peticija, ki so jo sestavili meščani, je konč- no napotila okrajnega pravdni- ka, da je podvzel akcijo.

V South Scrantonu prebivajo večina delavci. Rudarji in njih družine so se zgražali, ko se je vedno bolj širilo pogreza- nje zemeljske površine. Barron je ignoriral vse proteste. In to je bil vzrok, da se je proti nje- mu podvzela akcija na sodišču.

Osem rudarjev zgorelo; štirje ubiti v Penni

Tik pred izporom so rudarji v illinojskem rovu potegnili kr- vave dividende. — Silna eks- plozija v South Forku.

Harrisburg, Ill. — Eksplozi- ja plina, ki se je pripetila v sredo v premogovniku No. 2 Saline County Coal korporacije v Ledfordu, pet milj južno od tukaj, je ubila osem rudarjev. Njih strašno ožgana trupla so kasneje prinesli iz rova. Žrtve so: George Ambroz, Joe Toth, William Filber, Claude Lynch, Lee Morris, Cecil Reynolds, Si- mon Simatis in Peter Dorris.

Okrog 300 rudarjev, ki so ob- času razstrelbe delali v drugih oddelkih premogovnika, se je rešilo.

South Fork, Pa. — Silna eks- plozija, ki je stresla okolico kap- kor potres, je v sredo predpol- med ubila štiri rudarje v pre- mogovniku No. 3 Pennsylvanija Coal & Coke kompanije. Prva vest je bila, da je okrog 400 ru- darjev ostalo pod zemljo, a kasneje je bilo poročano, da so se rešili vsi, razen štirih.

MISTERIJ O PO- TVORBI V ME- HIŠKI KRIZI

Potvorbe so baje igrale glavno ulogo, da so mehiki zaplet- ljaji postajali še bolj zaplete- ni.

Washington, D. C. (F. P.) — Zdaj izjavljajo, da so potvorbe igrale glavno vlogo, da je držav- ni tajnik Kellogg poslal tajno noto mehiki vladi in da je me- hiški diplomatski zastopnik Tel- lez odpotoval v glavno mesto Mehike, in da so nastale v voj- nem in mornariškem depart- mentu govorice, da se Mehika kmalu vpogne glede oljnega vprašanja.

Kellogg je za sedaj odklonil razgovor, koliko je resnice ali neresnice v naznanilu dnevnika "New York Times", da je zarota zdaj neznanih ljudi povzročila, da so bili Callesu, predsedniku Mehike, ponarejeni dokumenti, ki so dozdnevno dokazovali, da Združene države groze Mehiki z vojno.

Članek v dnevniku "New York Timesu" se opira na ak- cijo George Barr Bakerja, ki je dokazal Callesu, da so ti doku- menti falsificirani.

George Barr Baker, bivši po- močnik Herbert Hooverja, ki je urejeval tiskovno propagando za Calvin Coolidge v zadnji predsedniški kampanji in ki je šel po bližinskih opravkih v Me- hiko. Baker je priobčil štati- stiko o oljnih družbah, ki so sprejele mehiki zakon in se jim podvrgle, in one, ki se jim ne marajo podvrgiti. Zdi se, da je zdaj Baker zagovornik dobre- ga imena Kelloga. Njegova po- vest nudi državnemu depart- mentu ugodno in lepo priliko, da se umakne iz nevarne pozicije, v katero je zašel zaradi bezanja Mehike v interesu Mellonovih, Dohenyjevih in Sinclairjevih oljnih interesov.

Stvar izgleda, kakor da je Calles dobil v svoje roke doku- mente, ki so dozdnevno dokazo- vali, da je poslanik Sheffield v Mehiki prejel od Kelloga navo- dila in nasvete o pripravah za proameriško revolto ali pa voj- no med obema narodoma. Baker je pregovoril Callesa, da naj ni- kar ničesar ne podvzame, dok- ler se Kellogg ne da časa, da Kellogg proglasi, da dokumenti ne prihajajo od njega. To je Kellogg tudi storil. Položaj je zdaj oljšan — in zdaj ima Kel-logg izvršiti prvo potezo v igri za vpognevanje Mehike glede olj- nih postav.

Mehijski diplomatski zastop- nik Tellez, ki je imel dolgočasen intervju s Kellogom po povrat- ku iz Mehike, odklanja vsako besedo o "misteriozni noti". Ali pa ponarejeni dokumenti. Če je bila "misteriozna nota" Kel-loggova razlaga in odgovor na mehiki protest ali dozdnevno pravih dokumentov, ali je bil ul- timat, ki ni napravil vtisa na Callesa, ostane neodkrit.

Plovba na Velikih Jezerih pri- čela.

Sault Ste. Marie, Mich. — Ne- navadna letošnja zgodnja spo- mlad je povzročila, da je plovba na Velikih Jezerih omogočena in se uradno odpre 1. aprila. Prej- šnja leta je pa bila plovba odprta šele s 15. aprilom.

Nova naprava za radio bo stala \$2 mesečno.

Chicago. — Čikaški trust e- lektrike naznanja, da nova na- prava, ki spoji radio-prejemnik z električnimi žicami v hiši, na- kar bo bakterija nepotrebna, bo stala dva dolara na mesec.

Žrtve ognja.

Franklin, N. H., 30. marca. — Tri življenja so bila izgubljena v plamenih, ko je pogorelo tu Syndicate poslopje.

Imperijalisti v zadregi glede kitajske situacije

Ne vedo kaj bi počeli. Anglija sondira Washington in Ja- ponce glede vojne, ker sama se ne upa nastopiti; ako velesile nočejo vojne, bo Anglija kapitulirala popo- noma. Kampanja revolucionarjev proti Čangtsolinu.

Sangaj, 31. marca. — Gene- ral Čang Kajšek, vrhovni po- veljnik kitajskih revolucionar- nih armad, je večerj dejal v in- terjvu, da se v kratkem zač- ne splošna ofenzivna kampanja proti Čangtsolinu, ki se kontro- lira severno Kitajsko. V kampa- nji nastopijo tri glavne arma- de. Prva armada bo prodirala ob železnici Sangaj-Peking iz pro- vince Kiangsu, druga armada pojde ob železnici Hankov-Peking čez provinco Honan, tretja, katero vodi kristjanski general Fengjuhsiang, bo pa prodirala od severno-zapadne strani iz Kalgana ob železnici Peking-Suijan. Kajšek je rekel, da re- volucionarji pričakujejo, da bo- do vse kitajske province v nji- hovih rokah enkrat prihodnje jesen.

London, 31. marca. — Angle- ski zunanji minister Chamber- lain je večerj v zbornici, ko je odgovarjal na mnoga vprašanja laboritor, deloma razkril, da se zdaj izmenjavajo note med Lon- donom, Washingtonom in Toki- jem glede Kitajske. Vlada Velike Britanije mora vedeti, kak- šno stališče zavzema Amerika in Japonaka preden stori kak na- daljni korak. Od Amerike in Ja- pone je odvisno, da li vele- sila popolnoma izpraznijo Ki- tajsko in prepuste Kitajce "nji- hovi usodi" ali ostanejo tam in skušajo obdržati svoje konce- sije s silo orožja.

Chamberlain je namignil, da Velika Britanija sama ne bo vo- dila vojne s Kitajci, rajši se u- makne popolnoma, ako so Ame- ričani in Japonci proti vojni.

Skladišni delavci do- segli povišek mezd

Povišanje znaša šest odstotkov. —Prizadetih je več ko dvajset tisoč delavcev.

New York, N. Y. — Več ko dvajset tisoč skladiščnih delav- cev in pisarniških uslužbencev in postajnih delavcev na New York Central železnici je dobilo šest odstotkov povišanja mezd. Delavci so zahtevali šest centov povišanja mezd na uro, dobili so pa tri odstotke, kar znese šest odstotkov od njih mezd.

Okoli tri tisoč delavcev, ki pripadajo v ravno isto katego- rijo železniških delavcev in dela- jco na podružnih progah New York Central železnice, Michi- gan Central in Big Four, so do- bili ravno isto povišanje mezd. Razsodišče, ki je priznalo to po- višanje, sestoji iz Victor S. Cla- rka, predsednika razsodišča, Wil- liam B. Wilsona, zastopnika or- ganizacije, in Daniel W. Dina- na, zastopnika železnice. Povi- šanje mezd stopi v veljavo dne 16. marca 1927.

Devetdeset dni časa je dovo- ljenih uniji in železniški upravi, da se izravna možne neenako- sti v mezd. Ako se izredna raz- delitev ne aranžira v tem času, tedaj velja povišanje mezd za vse prizadete delavce.

Uslužbenci in železniška kom- panija niso zahtevali, da se iz- premeni delavni red, dasi ravno so zastopniki železnice kritizira- li starostne pravice, ki zahteva- jo, da so povišanja deležni vsi v enaki meri. Železniški zastop- niki so argumentirali, da se naj plača poviša kot nagrada za po- samezne delavce.

FEDERACIJA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE

William Green, predsednik A. D. F., je razložil zastopniku Fe- deraliziranega tiska, nazore o starostnem zavarovanju.

Washington, D. C. (F. P.) — William Green, predsednik Ame- riške federacije, je na željo zastopnika federaliziranega tiska podal izjavo, v kateri pove, kak- šni naj bodo zakoni za starost- no zavarovanje.

Green pravi, da se Ameriška delavska federacija zelo zanima za starostno zavarovanje de- lavcev. Ona podpira postavne za starostno zavarovanje. Kadar pride čas, tedaj bo Green podal izjavo ali poročilo o delu, ki ga je Ameriška delavska federacija izvršila za starostno zavarova- nje.

V časnikih "The Illinois Min- er" in "The Oklahoma Leader" so izšli uredniški članki, v katerih se je apeliralo na zakonodajo prizadetih držav, da sprejmejo zakonske predloge za starostno zavarovanje, ki jih je izdelalo Ame- riško društvo za delavsko zakonodajo, so predložene približno 20 državnim legislaturam.

Organizirano delavstvo v Pennsilvaniji priporoča ustavni amandment k državnim ustavi, ki bo dovolil vzakoničiti državno starostno zavarovanje. Narodna ci- vična federacija se trudi poraziti to predlogo. Z njo soglašajo razne podjetniške organizacije.

Oljaške volitve v senat strojno!

105 policijskih čet in 35 stroj- nih pušk je pripravljenih za prihodnji torek, ko bodo "ve- liki prijatelji" ljudstva kradi drug drugemu glasove.

BOLŠEVIZEM NE NARASČA

Tako je mnenje Kerenškega.

Washington, D. C. — (F. P.) — Aleksander Kerenkij, bivši mi- nistrski predsednik, ki ga je str- moglavila boljševiška revolucija v mesecu oktobru leta 1917 v Rusiji, je prišel v Washington, da se posvetoje s protikomuni- stičnimi propagandisti in javni- mi uradniki in da izroče svoje mnenje, da je boljševizem pre- nehati biti nevarnost za svet.

Onim, ki so ga intervjuvali, je povedal, da se budo kitajski na- cijonalisti znebili svojih ruskih svetovalec, kakor jih je Kemal paša odpravil iz Turčije po tem, ko so mu pomagali izvojevati svobodo za turški narod.

Kerenkij je dalje dejal, da Mehika ni ugodno polje za boljševiške ideje. Svaril je svoje poslušalce, da tujzemski napadi na Sovjetsko unijo ne bodo nje oslabil, am- pak bodo najbrž pojačali komu- nizem v Sovjetski Rusiji.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cileo \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (Mar. 31-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

KOMU KORISTI IN KOMU ŠKODUJE PROHIBICIJA.

Kdo je glavni podpornik prohibicije?

Za kampanjo in udeleževanje prohibicije je bilo prvih šest let prohibicije izdanih skoraj trinajst milijonov dolarjev. Tako poroča senatni komitej, ki je imel nalogo preiskati, od kje prihaja denar na razne politične kampanje. Ta denar je potrošila Protisalunska liga. Dobila ga je seveda od izredno bogatih ljudi, kot so Rockefellerja, Kresge, John Boyer in drugi, kajti delavci nimajo denarja. Rockefellerja, starejši in mlajši, sta dala \$177,000, S. S. Kresge \$72,000, John Boyer iz Detroita \$40,000, Valentine Everit Macy iz New Yorka \$126,500, Henry W. Putman iz New Yorka \$56,000, William H. Crossby iz Buffalo \$20,000 in tako se vrste še drugi kapitalisti, ki so darovali Protisalunski ligi ogromne vsote za prohibicijsko kampanjo v teku šest let.

Vprašanje nastane, zakaj so ti kapitalisti darovali velike vsote za prohibicijsko propagando. Ali so te vsote darovali zato, da se svet poboljša, ali zaradi tega, da imajo koristi od prohibicije?

Poglejmo. Strokovno organizirano delavstvo, socialisti in napredni elementi so ustanovili precej delavskih šol, v katerih se sinovi in hčere delavskih starišev uče vsega, kar je treba, da postanejo učitelji delavstva. Take delavske šole so ustanovljene na vzhodu, zapadu in na jugu. Med darovalci za delavske šole in učilišča ne najdemo niti enega kapitalista, ki so imeli izredno radodarno roko, kadar je bilo treba prispevati v prohibicijski sklad.

Kapitalisti ne darujejo ničesar za stvari, od katerih ima delavno ljudstvo koristi v splošnem. In če se med njimi najde tupatam kakšen posameznik, je bela vrana. Kapitalisti prispevajo za take naprave, od katerih imajo oni koristi. Da bi se resnica poplona izvedela, bi bilo zelo zanimivo, da bi ljudstvo poznalo tudi pogovore, ki so jih vodili propagandisti prohibicije za kulisami in zaprtimi durmi, da so se kapitalisti dali tako obdelati, da so za prohibicijsko propagando darovali ogromne vsote.

Šest let prohibicije je ameriško ljudstvo prepričalo, da je prohibicija ena tistih nesreč za ljudstvo, ki jih prinaša ljudstvu kapitalizem. Pijančevanje ni ponehalo, ampak se je povečalo. Stevilo hudodelstev se ni skrčilo, ampak se je povečalo. Prebivalci v norišnicah so se tudi pomnožili. Aretacij zaradi pijanosti je vedno več. Notorični pijanci, ki dajo zadnji groš za pijačo, ne skrbijo za svojo družino, se tudi množijo.

Prohibicija je pa prinesla tudi nove vrste industrijo in nove trgovce. Ljudstvo imenuje prvo "butlegarstvo", drugo pa "butlegarje". Prvi kuhajo in izdelujejo na debelo opojne pijače: pivo, žganje in vino, drugi pa te opojne pijače prodajajo, kakor ob času, ko so bile gostilne odprte. Davek, ki se je preje plačeval državi in občinam, ostane zdaj v žepih "butlegarjev" in korumpiranih javnih uradnikov, ki si med sabo dele dobicek, ki prihaja od izdelovanja in prodaje opojnih pijač, ki so dostikrat navaden strup, ki človeka kaj hitro umori, ali mu pa udari na možgane, da dobi prosto stanovanje in hrano v blaznici.

Kdo ima torej koristi od prohibicije, kdo ima škodo zaradi nje?

Koristi od prohibicije imajo kapitalisti, ki darujejo ogromne vsote za prohibicijsko propagando, a ne izpuste fika od sebe za pravo izobraževalno delo med delavstvom. Kdo še? Oni plačani propagandisti, ki vlečejo od Protisalunske lige visoke plače, da vežejo otrobo o visoki morali, ki jo prinaša prohibicija. Butlegarji in korumpirani javni uradniki, ki si dele dobicek, ki ga daje izdelovanje in prodaja opojnih pijač.

Kdo ima škodo od prohibicije? Bržkva in mestne občine, ker ne prejmejo nobenega davka od izdelovanja in prodaje opojnih pijač, ki se izdelujejo in prodajajo, kakor ob času, ko še nismo imeli prohibicije. Največjo škodo pa ima ljudstvo. Davke so naložili na druge jestvine in pijače, ker od opojnih pijač nimajo mestne občine in država nobenih dohodkov. Ljudsko zdravje se uni-

čuje in splošna morala pa pada, kajti pijanci se množijo, hudodelstva tudi, stanovalci v norišnicah se multiplicirajo, slepih novorejkov je vedno več, sploh se množijo razna zla, ki so bila dosti številna v kapitalistični družbi še pred uvedenjem prohibicije.

V interesu ljudstva je, da se prohibicijska kuga odpravi in da na njeno mesto stopi poduk o temperenosti.

SLIKE IZ NASELIN

Se nekaj radi prestoplega člana.

Caddy, Pa. — V št. 69 Prosvete sem čital dopis pod javno govornico, v katerem pojasnjuje član, zakaj je vzel prestopni list k drugemu društvu, od št. 319 k št. 6. To nikakor ne odgovarja resnici. Kot bivšemu društvu nemajmiku mi je vse dobro znano, zakaj je brat A. Šafar vzel prestopni list, kar sem pripravljen tudi poročati, če ravno hoče. Naše društvo št. 319 bo vseeno obstajalo in pomalem napredovalo tudi sedaj, ko je brat pristopil drugam. On piše, da je odstopil vsled vnecev v zadnji spomin, namreč da je društvo št. 319 kupilo venec pokojnemu bratu Johnu Bašlju, dočim ga za umrlo sestro Ana Neralič ni, akoravno je ona pristopila k št. 319, ko je prišla v jednoto.

Ko je brat Bašelj umrl je bilo navzočih par članov našega društva in eden je izjavil, da leži na mrtvaškem odru ravno tu, kjer zboruje naše društvo ter da bi se spodobilo, da bi mu kupili venec. Pokojnik je bil med nami priljubljen, čeprav ni bil član našega društva, toda deloval je vendar za napredek našega društva. Zato mi je onih par članov kupilo venec za spomin, pod pogojem, da ga sami plačajo, če bi kdo nasprotoval. Šafar zaključuje, da bi potem takem moralo naše društvo kupiti venec vsakemu članu S. N. P. J., ko umrje, če je pristopil v jednoto pri društvu št. 319.

Omeniti moram tudi, da ob času smrti sestre A. Neralič večina članov našega društva še vedela ni, da je umrla. Ako je on imel kako željo zanjo, zakaj pa je ni sporočil društvu in bratom in vem, da bi mu bili šli na roko.

Pozdrav članom S. N. P. J. — John Jenko, predsednik št. 319.

Zanimanje za Slovenski dom.

Milwaukee, Wis. — Zadnje poročilo o delovanju za Slovenski dom v Milwaukeeju je bilo priobčeno po slovenskih časopisih v obliki dopisa, meseca februarja.

Druga letošnja seja, ki se je vršila 18. febr. je bila zopet polnoštevilno obiskana. Izmed trideset zastopnikov raznih društev je bilo odsotnih le šest. To je dobro znamenje in pričakovati smemo najlepših uspehov v naselbini, če bomo nadalje obdržali tako zanimanje. Zapisnik te seje je bil razposlan na vsa društva, zato mi ni potrebno podrobno poročati o vseh sklepih.

Omenim naj le, da je bila to zadnja seja pred ustanovno delniško sejo Slov. doma. Na prihodnji seji bodo imela pravico do glasovanja le zastopana društva, ki so ali še bodo do seje podpisala obveznice, in ravno tako posamezniki. Zato apeliram na tista društva, ki do sedaj še niso podpisala obveznic, kakor tudi na posameznike, da to v najkrajšem času store, da bodo na ta način ustanovni člani Slovenskega doma. Do danes je zastopanih enajst različnih društev pri Slovenskem domu.

Odbor za sestavo pravil je pridno na delu. Kakor hitro bo vse potrebno urejeno, bo sklicana glavna seja. Oglas za to sejo bo itak priobčen še posebej po časopisju. Vsi tisti, ki so podpisali obveznice ali jih še bodo do seje, bodo pisмено obveščeni. Če tukaj pa še posebej priporočam, da se te seje gotovo udeležijo vsi, ki so podpisali obveznice.

Družba Slovenski dom je sedaj inkorporirana. Prejeli smo čarter in druge potrebne listine iz Madisona. Postava zahteva, da mora imeti inkorporirana

družba polovico dotične vsote, za katero je družba inkorporirana, podpisov, in dvajset procentov denarja v blagajni, predno moremo poslovati in sklicati glavno delniško sejo, kjer se potem morajo izvoliti pravi upravitelji oziroma odbor.

Slovenski dom je za enkrat inkorporiran za \$15,000.00, torej smo morali imeti v blagajni tri tisoč dolarjev in za sedem tisoč petsto podpisov. V doseg tega se je obiskalo nekaj poznanih rojakov v naselbini. Dosegli smo lep uspeh, kar čitatelji lahko sami vidijo in sodijo po tukaj priobčenem.

Prejšnji izkaz podpisanih obveznic je bil \$6,250.00. Podpisali in naplačali po zadnjem izkazu:

Anton Bohle	\$ 25.00	\$ 2.00
Dr. J. S. Stefanec	500.00	100.00
Frank Bregant	25.00	5.00
Frank Ambroz	125.00	25.00
Valentin Medle	25.00	5.00
Louis Grosser	50.00	2.00
John Sell	25.00	5.00
Albert Hraat	25.00	1.00
Frank Kayna	50.00	5.00
Frank S. Ermen	50.00	5.00
Pev. klub "Danica"	50.00	25.00
John Bismark	25.00	1.00
John Potisk	25.00	1.00
Anton Bucher	50.00	5.00
Frank Prah	25.00	5.00
Joe Marn	25.00	25.00
Leo Kosak	50.00	5.00
Joe Tratinik	100.00	8.00
Albin Vercj	50.00	5.00
Joseph Suban	25.00	2.00
Louis Suban	250.00	100.00
Mary Suban	250.00	100.00
Charley Rovsek	25.00	10.00
Frank Mikek	25.00	25.00
Antoinetta Kozuh	25.00	25.00
Ferd Klancnik	125.00	50.00
Elizabeth Klancnik	125.00	50.00
Roman Blasca	125.00	50.00
Frank Gregorčič	25.00	1.00
Dr. Soca, J. J. PZS	25.00	2.00
Dr. am. odesk. Lilija	25.00	2.00

Vseh podpisov za... \$8,600.00
Vplačali že poprej podpisane obveznice:

Frank Tamše	\$ 25.00
Viktor Petek	5.00
John Camernik	25.00
John Lenko	25.00
Frank Zajc	100.00
Frank Lustik	100.00
Ciril Muškatevc	10.00

Po zadnjem izkazu naplačali... \$942.00

Tukaj je torej dokaz, da ni tako malo zanimanja za Slovenski dom, kakor si nekateri posamezniki domnevaajo. Seveda brez truda ni nikjer nič. Treba se je žrtvovati in delati. Mnogo truda je še pred nami, predno bomo dosegli naš cilj, in najbrž bo tudi še vojaka, a ne ustrašimo se ničesar, ker dobra stvar končno vselej zmaga. Fran Lustik, Viktor Puncer, Frank Vekarič in Joe Matoh so obiskali gori navedene. Nikjer niso našli na nasprotstvo, pač pa so se marsikje izrazili, da bodo pozneje še več podpisali.

Tupatam se še večših ališ: "Ja, če ne bo tako kakor pri Iliriji," in pa: "Ja, če bi bili Slovenci bolj aložni, bi že kaj napravili." Jaz pa pravim, pustimo ubogo Ilirijo pri miru, sedaj smo pri drugačni moči, kakor so bili v časih, ko se je osnovala Ilirija, bogatejši v izkušnjah in večji po številu. Druga opazka radi nesloge pa naj bo, da bo nas ravno to delo za Slovenski dom bolj združilo, in ko bomo delo izvršili, spoznali bomo šele moč prave sloge in edinosti.

Kdor želi kakšno podrobno pojasnila, naj se obrne do sedanjega tajnika, ki je vsakomur radovoljno na razpolago. Pokličite na telefon: Orchard 7104.

Za Slovenski dom — Joe Matoh, tajnik.

Kanadske državne železnice nosijo dobicek.

Ottawa, Kanada. — Leta 1920 je kanadska vlada prevzela pod svojo upravo železnice. Takrat je bil deficit velik. V zadnjem letu in tudi v prejšnjih, odkar jih obratuje vlada, so pa železnice prinesle lepe dobiceke, in sicer nad 46 milijonov dolarjev v preteklem letu. Dobicek bo šel za izboljšanje prog in za mezde.

ZDRAVSTVO

Kožna jetika.

Človek, najbolj razvito bitje stvarstva, ima najhujše sovražnike v bakterijah, rastlinah prvotne razvojne stopnje. Znan je, da nam vnaprejo grlo in pljuča, razjedajo čreva in kosti, zastrupljajo in uničujejo plod, jemljejo pamet in slabojo rod. To delajo stvarce, ki jih moremo videti v mikroskopu šele v tisočkratni povečavi. Kak kontrast!

Vitki pisarni večji podobni bacil jetike ni zadnji med njimi. Statistika nam pove, da podleže vsak 14. človek jetiki, in patologi — oni učeni ljudje, ki na mrtvecih preiskujejo vzroke smrti — trdijo celo, da zbolí vsakdo enkrat v življenju za jetiko, in sicer v pretežni večini v zgodnji mladosti, ko je manj odporen in ko potrebuje vsestranske nege.

Če zaide bacil (glivica) jetike v kožo, nastane kožna jetika. Po kateri poti pride klica v kožo? V glavnem na tri načine:

1.) Po krvnih ali mezgovnih žilah iz notranjosti lastnega organizma. Nekatje v organizmu tiče klice. Če je človek zdrav in trden, jim njegova odporna moč na duška; ostanejo latentne, prikriti. Šele huda bolezen, večna skrb in borba za obstanek stro njegovo odpornost in pri tej oslabelosti in onemoglosti se zganejo bacili iz prisilnega spanja, ožive in splavajo v krvni obtok. Rado se to dogaja koncem zime in začetkom pomladi, ko poide človeku rezervna sila, katero je iz poletnih solčnih žarkov nabral za trdo zimo. Zgane se in oživi takrat stara jetika, pojavljajo se pljučni katari, revma (skrnina) grize po sklepih in tako naplavi tudi kri ali mezga bacile v kožo.

2.) Pogostejše vidimo, da se tuberkulozni razvoj tik pod kožo ležečih telesnih delov, kakor mezgovnic, mezgovnih žlez, kit, kosti ali sklepov razširi na polt, jo vname, zgnoji in razje. Bolezen na koži gre potem svojo rušilno pot dalje, ne oziraje se na to, kaj se godi s prvotnim procesom pod njo. Če pomislimo, kako pogosta je tuberkuloza kosti, sklepov, žlez, tako zvana kirurški tuberkuloza, moramo reči, da se jetika kože le malokdaj njej pridruži; vidimo jo navadno samo pri prav siromašnih, ki iz nevednosti zanemarjajo začetek bolezni.

Pri naplavi in stikovni kožni jetiki delujejo torej samostojni bacili; organizem si je sam inficiral kožo.

3.) Pri tretjem načinu okužbe pa se oskrni pacient s tujimi bacili. Koža se z njimi okuži, če je ranjena, razpokana ali vnetja, zrahljana, da klice lahko prodrejo vanjo. Bacili se morejo tudi naravnost vcepiti v kožo z nesnažnimi, inficiranimi predmeti, z nohti itd. Nevarnost je zlasti tam, kjer stanuje z zdravimi bolnik s pljučno sušico, čigar nalezljivi izmečki utegnejo priti v stik z ranami. Posebno otroci so v nevarnosti, da se okužijo: njihova koža je bolj sprejemljiva za mikrobe in, ker se vedno plazijo in lažjo po grdih tleh, pobere vso nesnago ter si utrjuje rane.

Dobra polovica okuženj pa izhaja iz nosa. Z vdihavanjem zraka pridejo bacili na sluznice; če je sluznica vnetja, zrahljana, se pač lahko zgodi, da najdejo bakterije na njej varno zavetje, da s časom proniknejo globlje v njo in tvorijo začetek jetike. Zaradi tega so otroci s kroničnim nahodom, ekreonom (navadnim izpuščajem) okoli nosa in debelimi ustnicami (skrofuloza) posebno dovzetni za jetiko; pri tem pa imajo, to razvado, da brskajo z nečednimi prti in nohti v nosu, s čimer naravnost vcepiljo bolezen v sluznico.

Kjer so se bacil zaredil, tam nastane vnetje in čez nekaj časa komaj viden rjavkast, prozoren in mehak mozolček, ki ne povzroča bolniku nikakih bolečin; smatra ga za nedolžen pojav, ki le kvari lepoto. Videti je, da ne raste, da ne kaže nobene nevarnosti. Po mesecih se pa za-

pazi, da se je vendar premaknil. Sredina njegova upade in rob se pomika dalje. Zdrava koža, kjer so vniknili bacili, zgine in namesto nje nastopi nevidnem delu kože, n. pr. na hrbtu, stegnu, bi ne čimti toliko proti bolezni. Če se pa pojavlja na obrazu, na nosu, na uhljih, prstih, dobi bolezen drugo lice; bolni deli skopne, nos izgubi nosnice, uhlj lepo zaokroženi rob; prsti postanejo negibni, da posamezni členki odpadajo, kjer jih brazgotine zadržujejo in uduše. Na kolenih in stopalih povzroča jetika močne zateklie in debeline. Pokvare so res strašne. Gnojne rane se mejnajo z brazgotinami in mozolji. Nad 50% primerov se to vrši na obrazu, začeni pri nosu. Pozabiti ne smemo, da se kožni jetiki kaj rad pridruži vsen in naposled še rak, ki ga smatramo za težko ozdravljivega.

Lupus vulgaris — razjedljivi lišaj — se pojavlja v pretežni večini na obrazu in, kakor pravi statistika, zbolí večina že pred svojim desetim letom; do pubertete (doraslosti), t. j. do 15. leta, obstaja še precejšnja nevarnost za infekcijo, a pozneje naglo pada število obolenj.

Bolezen je v početku jako neznatna. Navadno se radi tega prezre, posebno, ker ne boli. Šele potem, ko se mozolček večja in ni samo lepota na kvar, peljejo starši otroka k zdravniku. Teže ko na koži je spoznati bolezen v nosnici, ustih ali v goltu, ker ni tako vidna, ker se odteguje očem. Dosti časa mine, preden razsežne razjede napotijo bolnika k zdravniku. Običajno se lupus potem zdravi, a ne zadosti odločno. Po zboljanju ne pripeljejo otroka naprej. Obraz mu je sedaj že tako spačen, da se ga drugi otroci ogibljejo, ga odrivajo iz svoje srede in se nečejo več z njim igrati. V šoli ne mara nihče pri njem sedeti. Bolnik se čuti osamljenega, ne zahaja več v družbo, postaja sam zase; bolezen mu je vzela veselje do dela do učenja in ko postane zmožen za delo, ga nihče ne mara v službo.

Ce lupus tako neusmiljeno kvari obraz in ude ter izključuje bolnika iz človeške družbe, je upravičeno vprašanje, ni li mogoče preprečiti okužbo ali vsaj ustaviti bolezen, obvarovati bolnika preobsežnih razjed?

Za to je potrebna profilaksa. Vse odredbe za zboljšanje higiene kakor tudi socialnih razmer in zdravljenja tuberkuloznih bi zmanjšale tudi število lupoznih.

Bolnik na pljučih se mora izločiti iz zdrave družine in izolirati (osamiti); njegovi izločki, ki se suše na tleh in na raznih predmetih, se namreč naposled razprše v zrak, grozeč zdravim sostanovalcem, posebno slabotnim skrofuloznim otrokom, ki vdihavajo bacile.

Kronične nahode in dalje časa trajajoče mozolje je treba pregledati, če ne tiče za njimi že lupus; rane v nosu, na uhljih, navadne lišaje je treba zdraviti, ker nudijo bacilom mnogo prilike, da vniknejo v kožo.

Kirurška tuberkuloza, ki v neugodnih razmerah preide na kožo, se mora korenito izžgati. Pri ugotovitvi začetnega lupusa je temeljito in dosledno zdravljenje nujno potrebno; le v tem primeru nam je zagotovljen uspeh, ker čim starejši, oziroma obsežnejši je lupus, tem dalje traja lečenje, tem manj je upanja, da se obnese, in tem manj potrpežljivosti najdemo pri bolnikih.

Z modernim obsevanjem po Finsenu in Roentgenu, s porabljenjem najbolj učinkovitega sredstva — radija, je poleg starejših metod izčrpevanja lupusa zajamčena. Dr. Jernej Demšar.

Mladi tatovi.

Chicago. — V trgovino Nurenborg so vstopili trije mladeniči, da si kupijo ovratnike. Ko so dobili zahtevano, so pa prišli lastnika s samokresi, da je odprl blagajno, nakar so pobrali drobiž v znesku \$35 ter nekaj sraja in jo urno popihali.

ŽARKOMET

Vera propada!

Prezident Kulidž je informiral časopise, da ameriške bojne ladje in čete na Kitajskem so le "policeja", ki varuje ameriške misijonarje.

To je prokleto slaba novica za vero ameriških misijonarjev. Ko so odhajali na Kitajsko, ni bilo treba policeje. In God we trust! Bog nas bo čuval in pomagal, da rešimo kitajske duše!

A danes? —

Srečni ljudje!

Zivela nebeška dežela! Kako sladko je umreti zate! Še slajše je stradati...

Ko pride takole spomlad, je sleherni Amerikan dobro založen s premogom. Premoga je toliko, da ga ima vsaka hiša za leto dni dovolj. Premoga je preveč! Ker torej ne vemo kam s premogom, smo dali rudarjem počitnice. Človeške počitnice? Ne, paše!

Amerika ljubi svoje rudarje... Iz same ljubezni jih stiska za vrat...

Himna naše armade.

Naprej, naprej, težaki! "Prosveta" kliče nas. Ne bojte se hudica, s katerim straši vas nasprotnik naš: okutani črnuhi in milijonarski vsi trebuchasti lenuhi. Vsak delavec zaveden v naš tabor naj hiti; naj stopi v našo četo, pest uma zaviti. "Prosveta" naša, le naprej! Ti vedno z nami bodi. Zvestoba naša tebi naj velja, do zmage ti nas vodi!

Anton Princ, West Allis, Wis.

Novica iz Italije.

Mussolini je sklenil mobilizirati 100,000 zajcev.

Srajca se suši...

V "Proletarcu" z dne 24. marca vprašuje nekdo z imenom "Rad bi vedel", kje je Ljubljanska srajca. Bom jaz povedal. Upam, da dobim dobro cigaro, ker jih rad kadim, posebno če je zastoj. Ko je D. S. umrla, je njen oče moral nesti srajco v sodnijski urad v Chicagu. Tam zdaj visi na klinu. Tja zahajajo franciskani in si z njo brišejo solze. — Clevelandka osa.

Vihar na Zapadu.

Prihodnja revolucija bo v Nevadi. Tam so našli zlato...

Kaj vse naredi kikijska.

Ti "Coolinwoodski spirit" si pa res spirit! Kaj je vzrok? Značaj ali solneče pege, da se je izpremenil dotični naprednjak? Ali ne veš? Ali ti ni znano, kako se je odrezal na neki seji in skočil za kikijsko, ko je bila nekoliko omenjena cerkvena kolekta? Odrezal se je: Ne morem pomagati, žena tako hoče, sicer pa kolekta ni vse. Ali ne veš, da je tudi v župnišči milo prosil za krst novorojenčka? Bila je huda pridiga, tako huda, da so mu solze pritekale in prečastili so si roke meli od vselej. Kdor ne verjame, naj vpraša C. K. Ti spirit pa vedi, da je tega kriva kikijska, ne značaj! — Collinwoodski "oberstrigelj".

K. T. B.

Spinača odkrila Bigamista. Chicago. — Pred par tedni se je poročila mrs. Margaret Trapani s Petrom Trapanjem. Ki lastuje grocerijo. Nekega dne se je žena napolila, da gre kupiti spinače za svojega moža v njegovo trgovino. Prodajalki je pričela pripovedovati, kako rad ima njen mož spinačo. Prodajalka je seveda tudi pričela praviti kupčevalki, da njen mož rad je spinačo. Na ta način sta spoznali, da sta obe poročeni s istim Trapanjem. Margaret je seveda na sodišču takoj dobila "divors".

Agitirajo za "Prosveto"!

UPRAVNIETVO
"PROSVETA"
 2657 S. Lawndale Ave.
 CHICAGO, ILL.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Gustave Flaubert:
Legenda o svetem Juliju
gostitelju

(Dalje.)

Ob zori so ga čakali trije konjarji, pripravljeni mu postreči. Dasi ga je klical stari menih, ki je slonel v podstrešnem oknu ter ga vabil nazaj, se Julij ni ozrl.

Varoval se ni niti pred žgocim solncem, ne pred dežjem ali viharjem; pil je vodo iz studene in z obilno divje jagode, ko je bil truden pa se je vlekel pod drevesom. Vračal se je domov blaten in krvav, z bodicami v lasih in dišeč po divjih zvereh. Odraščal je, da bo tak kot so one. In ko ga je poljubila mati, se je hladno odzval njenemu božanju, brčkone misleč na kaj resnega.

Medvede je ubijal z nožem, bivoce s sekuro in divje svinje s puščico. Nekoč ni imel nič drugega kot gorjaka, pa se je branil pred volkovi, katerih trupla so se po boju iztegnila pod njegovimi nogami.

Nekega zimskega jutra se je podal na prosto že pred zoro.

Lok si je obesil čez rame in ob sedlu si je privezal snopč puščic. Konjeva kopita so enakomerno udarjala ob tla in njegova psa sta tekla tik zraven. Ostro je bril veter in po mladeničevi suknji se je naredilo gosto ivje. Del obzorja se je razčistil in že je zgodnji lovec zapazil zajce, ki so skakali okoli svojih lukenj. V trenutku sta bila psa tam, jim polomila hrbte kakor bi trenili.

Prišel je v gozd. Šoja, ki je onemogla valed mraza, je čepela na veji in imela glavo skrito pod peruti. Z enim zamahom ji je Julij z mečem odsekal nogi in ne da bi ptico pobral, je odjezdil dalje.

Tri ure pozneje je bil na vrhu gore, tako visoko, da se mu je nebo zdelo skoraj črno. Pred njim je ploščata skala visela tik nad prepadom, a na koncu skale sta stala divji konji in zrlji v globčino. Ker ni imel puščic (kajti konja je pustil v dolini), se je pripravil, da spleza na konca skale, kjer sta stali konji. Bonog je plesal po skali nizdol in dosegel prvo kozo, ki se ni mogla izmakniti. Zabolal ji je nož med rebra. Druga žival pa

je radi groze odskočila od njega v silni prepad. V tistem hipu se je bil zagnal tudi Julij, da bi jo z nožem zaklal, ampak spodranilo mu je in padel je z obrazom navzdol in z raztegnjenimi rokama ter priletel ravno na telo prve kose.

Ko se je povrnil na planjavo, je sledil ob potoku, poleg katerega je rastle vrbe. Od časa do časa so se nizko leteči žerjavi skoro dotaknili njegove glave. Ubijal jih je s svojimi bodicami in nikdar ni zgrešil. V dalji je opazil blesteče jezero, ki je izgledalo kakor velika masa svinca. Na sredi jezera pa je opazil žival, kakoršne še ni videl nikdar prej, brčkone bobra v črnem kožu. Negleda na veliko razdaljo, je njegova puščica končala življenje živali in Juliju je bilo samo to žal, da ni mogel odnesti kože nenavadne živali.

Podal se je na pot, ob kateri so rastle visoka drevesa s košatimi vrhovi, ki so kakor slavoloki vodili v gozd. Iz gošče je skočil jelen in jazbec je priplezal iz luknje, na cesti se je pojavil srnjak, v travi pa je razšopiril svoje perje nališpani pav. In ko je vse pobil, je šel na druge jelene, jazbece in srnjake in na druge pave, šoje, kose, lisce, ježe, divje mačke in rise, ki so se pojavili, in vedno

več je pobil teh zveri. Tresoce in kakor bi ga prošle so se pojavile zveri pred njim, toda on je stal vedno pripravljen z napetimi tetivami, z iztegnjenimi mečem in nastavljenim nožem, da ubije. Niti misliti ni imel časa na kaj drugega kot ubijanje. Vedel je, da je lovec, radi katerega živi v teh krajih divjačina še neznano dolgo; vse se mu je zdelo kakor prijetne sanje. Toda to pot se mu je pripetilo nekaj izvanrednega, radi česar se je ustavil.

V dolini je ugledal kredelo srnjakov, stoječih drug poleg drugega, tako da so se greti s svojimi lastnimi dihanjem, dvigajočim se nad njimi kakor mal oblake pare.

Nekaj minut se je obotavljal pri mišljenju, kako se bo spravil na ta velikanaki plen, nato pa je skočil s konja, si zavil rokave in že bil pripravljen pobijati.

Ko je zažvižgala skozi zrak prva puščica, so vsi srnjaki hkratu obrnili glave. Gnetli so se bližje in prhali neke čudne glasove. Veliko divjanje se je polastilo vse črede. Soteska iz doline je bila preozka, da bi mogli ubežati iz nje vsi srnjaki, ki so se v divjem razburjenju gnetli proti izhodu iz doline. Julij pa je pošiljal med nje puščice na gosto kakor bi padal dež. Besneči vsled strahu so se srnjaki dvigali in vzpenjali drug na drugem, da so njih preganjana telesa bila kakor nemirna gora, ki se je porušila in zopet zagnala naprej.

Končno je poginil zadnji. Iztegnjena so ležala njih trupla na pesku in kadilo se jim je iz nozdrvi in razparanih trebuših. Prva so pojemale in končno je zadnji prenehal dihati. Nastopila je noč in ob mesečini se je skozi veševje videl kup njih teles kakor bi bila razprostrta krvava plahta.

(Dalje prihodnjik.)

Zofija Kesova:

ONA

Majhna je bila, in drobna. Dorasla je vsa bolna in nezdrava. Prijateljice ni imela, sošolci ni pozdravljali. Moč in dete sta ji bila vsebina življenja.

Punčec je spal v beli postelji, ona je sedela kraj okna in sprejemala vase toploto barv in žarko svetlo porajajočega se jutra.

Misel ji je ležala v duši, nemir, ki je rasel bolj in bolj. Obhajalo jo je usmiljenje do onih zaznamovanih nesrečnic, ki so bile tolikokrat predmet nesanih opomb moževih prijateljev in znancev.

Nehote je postajala pozorna. Nenadoma se je premaknila in se ustavila v svojem enoličnem življenju. Stijenjena, zaprta vase je ponižno korakala mimo visoko zravnanih, dišečih in nabarvanih nearečnic, boječ se, da ne bi izživala s svojim poštenjem.

Končno se je odločila. Mimo vročega diha moža in spečega otroka, ki je žareč v zdravju in se nasmihal, se je prikradla v sosednjo sobo. Ogrnjena v volneno mantiljo se je stisnila k peči in zaprla pogled v kot. Kot je oživljala. Prizori so se vrstili.

Ni se dolgo bliščal papir. Roka je vodila pero in stisnjene visoke črke so zabrisale na njem poslednjo sled beline. Tako je pisala svoj roman o Nadini kasno v jutro ona, ki ni poznala nikogar razen svojega moža in ničesar razen smehljajev svojega deteta.

Neizprošno je razgaljala obrbite moške, ki cmokaje, zapeti do zadnjega gumba, kašejo svoje žrtve, ubite in izlizane, nabarvane in napudrane s krvavimi cveti na prsih v dolgih nočeh pa, ko jih preganjajo furije, jih preklinjajo do koščice.

Besede so vzele iz nje, komaj si je upala dihati! Krvi je dala barvo in toploto, cvetom življenje in vonj, očem živajoči blesk ščegetočega peklenskega. Ubogim samostanikom je nagradila kričeče privednike, da so se dušili v tej pisani kopici.

Drugi dan je vzela končani roman in se napotila k vplivni osebi, ki je bila tako rekoč njen sorodnik.

Smehljaje je pošiljala udarce:

"Saj si nadarjena, tudi pišeš lepo, a vse se preveč vleče, vleče. Vse preveč pridevnikov! In končno vsebina? Sama kri... samo meso... To vendar ne gre, ne gre!"

Smehljaje je odšla. Poskočno je ubirala pot domov. Doma pa je pomočila pero in napisala v dnevnik:

"28. XII.—Življenje je samostalnik. Kri je samostalnik. Meso je samostalnik. Kri ni rdeča. Meso ni vroče. Ljudje niso ljudje, so svetniki. Me v zakonu smemo jesti in piti, ve izven zakona ne smemo! Me se skrivamo za krinko zakona. Ve delate očitno, zato vam pravijo, da ste klicaj! O moških ne govorim. Oni se enostavno umijejo. Njih blato ne zadene. Vseposvoda je samo aneg in grob. (Samo je podčrtala!) Jaz pa čutim, da se bližji sneg od najlepših barv, da drhti pod žarkovitim poljubljanim solca in se topi! Čutim, da je solnce razkošje bogastva, da je mogočen čar ljubezni! Čujem nešne speve drobnih ptic in z njimi mi hiti v nebo radostna pesem o življenju.

V peči je prasketal ogenj in dušča vročina je puhtela iz nje. Na mizi so ležali počekani papirji; stisnjene črke so silile druga v drugo in so se teple.

Previdno je odprla vrata ob peči in zamašila žrelo z ubogimi papirji. Zaprasketal je in rdeči jeziki so ognjeno polizali vse vroče življenje, ki ga je nemo trpel papir.

"Življenje je samostalnik!" je zašepetala in buljila v ogenj. "Zato je tako pusto v moji duši!"

V peči je prasketal ogenj. Ubogi papir se je zvil, jednoli in ognjene črke so se razgalile in klicale: "O, prokleti, ki ste me izželi kakor limono!"

Sunkoma se je zavrnila in odhitela iz sobe. Razburjena je obstala pred kuhinjskimi vrati in poslušnila. Sluškinja je pripovedovala njene punčke lepe zgodbe.

Kaj se je nenadoma zgenilo v njej, tako toplo in mehko?

Odprla je vrata. S smehljajočim se obrazkom in z razprostrtimi ročicami je pohitela k njej dekletce. "Majcena moja mami! Darček moj božji!" Tako je žvrgolela in v tople ročice vklepala svojo mamičo.

"Nebesa moja!" je ganjeno šepetala ona in se ljubeče zadržala v modre potečnice. Z dekletcem v naročju se je bližala služkinji. Rada bi ji bila nekaj rekla, a v grlu jo je dušila ganjenost in solze so ji silile v oči. Z govorečim, toplim usmevom je zabožala po njej.

Zazvonila je. Nemo se je okrenila služkinja in hitela odpirat. Dvojica moških rok jo je objela. Znani glas ji je slavnostno in ljubeče šepetal na uho. Sopek krvavih cvetov je mamljivo zadihal v njenem naročju. Končno je umela, bil je njen štirin dvajseti rojstni dan.

"Življenje je samostalnik," je zlogovala zamišljeno, kakor bi se bila hotela vprašati za vse tiste nemirne noči, ki jih je prečela pri peči.

"Uboga Nadina je mrtva! Vse vroče življenje je polizal ogenj in je zadihal vse! In ostal je samostalnik!..."

FINE PREKAJENE KLOBASE IN ŠUNKES ČESNOVIM OKUSOM

Velika noč se bliža in kakor po navadi brez dobre šunka in klobasa ni velika noč; to mora biti na misel, da se dobro pogosti. Kakor so vnaprejšnje leto naredila zelo velika, tako pripravljamo tudi leto. Velik teden se priporočam rojakom, da bi takoj naročili svoje potrebščine, saj da dobita o pravem času in ne boste potem razočarani. Cena: Klobase, šunka, meso brez kosti po 36c funt; rezanca 28c funt, in "paprika špeh" po 40c funt.

Postiljam od 5 funtov naprej po C. O. D. ali pa če denar pošljete s naročilom. Pišite na:

JOSEPH LESKOVAR

619 — 14th Street, Madison, Wis.

FARME NA PRODAJ

Imam na prodaj tri farme za vsoto tri tisoč dolarjev. Ako mišate kupiti farme potem kupite še te tri: skupaj je 115 akrov zemlje. Dve dobri premogovi žili, veliko sadnega drevja, poleg šole, en sosed je Slovenec. Prodaj vse skupaj za \$3000 gotovega denarja. Za sam premog lahko dobite več kot jaz zahtevam za vse skupaj. Nekaj sosedov ima premog že prodan. Pišite mi še danes za več pojasnila. Matt Tušek, Power Point, Ohio. — (Ohio.)

RAD BI IZVEDEL

za točen naslov mojih bratov Janeza in Jožeta Gruden, rojen v Koprivnici št. 23 p. d. pri Bendet, pošta Gorenja vas nad Škofjo Loko. Brat Janez se je nahajal lanskoto leto v Denver, Colo. Rojake prosim, če kolo ve za njihov naslov, naj mi to sporoči. Ako bodeta pa brata to sama čitala, ju prosim, naj mi pišeta na naslov: Andrej Gruden, Box 17, Timiskaming, Quebec, Canada. (Adv.)

Agitirajte za "Prosveto!"

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, OF "PROSVETA," PUBLISHED DAILY AT CHICAGO, ILLINOIS, FOR APRIL 1, 1927.

State of Illinois, County of Cook, ss: Before me, a Notary Public, in and for the State and county aforesaid, personally appeared Philip Godina, who, having been duly sworn according to law, depose and say that he is the business manager of the "Prosveta" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 4111, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:

1. That the name and address of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher, Slovenska Narodna Podgora, 2637 So. Lawndale Ave. Editor, Joseph Zvernik, 2637 So. Lawndale Ave. Managing Editor, Joseph Zvernik, 2637 So. Lawndale Ave. Business Manager, Philip Godina, 2637 So. Lawndale Ave.

2. That the owner are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of its stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock). \$3000 members of Slovenska Narodna Podgora, 2637 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill. Vincent Cichak, president, 2637 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill. Math J. Turk, secretary, 2637 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill. John Vojtech, treasurer, 2637 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

3. That the known stockholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of stock, mortgage, or other securities are: (If the same, so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements substantiating said full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 12,497. (This information is required from daily publications only.) PHILIP GODINA, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 29th day of March, 1927.

(SEAL)

(My commission expires February 10, 1928.) OTTO JECMEN, Notary Public.

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

in Ameriki in stari kraj

1122 E. Ohio St., Telefon CEDAR 477 N. S. Pittsburgh, Pa.

Izvešja pooblastila, kupne pogodbe, potovanja, oporoka in vse druge v notarsko stroko spadajoče stvari.

Pišite, telefonirajte, ali pridite osebno.

Ali ste že začeli

agitacijo za DNEVNIK PROSVETO? Kampanja je sedaj v polnem teku in prvi uspehi so se že pokazali. Ne bodite vi zadnji pri priključitvi k tej kampanji. Pričinite takoj! Pridobite svojega znanca in prijatelja, da se takoj naroči na Prosveto. Čaka vas lepa nagrada, če pošljete dve ali več obnovljenih naročnin; ali pa vsaj eno novo.

Brez obdite provizije ste za enega novega naročnika za pol leta upravičeni do knjige "JIMMY HIGGINS," vredne \$1; za celoletno naročnino dobite "SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO" vredno \$2, ali pa druge knjige iz založbe "Književne matice" vrednosti \$2.

Za dva celoletni naročniki dobite lepo in debelo knjigo "AMERIŠKI SLOVENCI," vredno \$5, ali pa druge knjige v vrednosti \$5.

Vai bratje in sestre S. N. P. J., takoj na delo za nove naročnike! Zlasti pa dopisniki, ki pišete, kako priljubljena vam je Prosveta. Še s agitacijo dokazite, da vam je res priljubljena in da delate za njeno razširjenje.

Naročnina je za celo leto \$5, za pol leta \$2.50; za Chicago in Ciceru celoletno \$6.50, za Evropo \$8.

IZPOLNITE IN IŠEŠITE VA KUPON.

PROSVETA, 2637 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priloženo dobite naročnino \$....., za katere pošljete Prosveto:

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime